

Sygn. akt IV CSK 63/18

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku K. P.
przy uczestnictwie M. P.
o rozgraniczenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 czerwca 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 14 września 2017 r., sygn. akt V Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika M. P. od postanowienia Sądu Okręgowego w S. z dnia 14 września 2017 r., sygn. akt V Ca [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001, III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7 - 8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej uczestnik wywodzi z braku odniesienia się w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia do art. 172 § 3 k.c. w zw. z art. 166 § 3 k.c. i art. 153 k.c. w sytuacji, gdy przedmiotem rozgraniczenia są nieruchomości o charakterze rolnym, a zatem, aby w ogóle rozważać zasiedzenie jako przesłankę rozgraniczenia koniecznym jest ustalenie, czy wnioskodawca może być uznany za rolnika indywidualnego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego, a jeżeli tak, to jaka jest powierzchnia nieruchomości rolnych stanowiących jego własność; z wewnętrznej sprzeczności uzasadnienia zaskarżonego postanowienia (co stanowi naruszenie art. 328 § 2 k.p.c.) w zakresie oceny posadowienia trzech drzew i przyzmy cegieł w części siedliskowej nieruchomości, bowiem według mapy biegłego geodety S. C. - uznanej przez Sąd za wiarygodną - oczywistym jest, że drzewa te (inaczej niż przyjmuje to Sąd w uzasadnieniu) położone są na nieruchomości uczestnika, (przy przyjęciu granic wg danych z ewidencji gruntów),

zaś zarzut ten bezpośrednio wpływa na ocenę podnoszonego kryterium prawnego rozgraniczenia przez pryzmat zasiedzenia.

Zważywszy na datę, w której nastąpiło zasiedzenie przez wnioskodawcę przygranicznego pasa gruntu (1 stycznia 2009 r.), zbędne były rozważania w kwestii kwalifikacji wnioskodawcy z punktu widzenia przepisów ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego, gdyż wprowadzenie przepisów art. 172 § 3 k.c. w zw. z art. 166 § 3 k.c. miało miejsce 30 kwietnia 2016 r., a na dodatek zgodnie z art. 14 ustawy z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (j. t. Dz. U. z 2018 r., poz. 869) przepis art. 172 § 3 k.c. nie ma zastosowania, jeżeli zasiedzenie skończyłoby się przed upływem 3 lat od dnia wejścia w życie tej noweli (czyli przed 30 kwietnia 2019 r.).

Z kolei naruszenie przez sąd drugiej instancji art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. może wyjątkowo stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną wtedy, gdy skutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu, zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej. Zatem nie każde uchybienie w zakresie konstrukcji uzasadnienia sądu drugiej instancji może stanowić podstawę dla skutecznego podniesienia zarzutu kasacyjnego, lecz tylko takie, które uniemożliwia Sądowi Najwyższemu przeprowadzenie kontroli prawidłowości orzeczenia (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2005 r., IV CK 122/05 nie publ., z dnia 28 listopada 2007 r., V CSK 288/07, nie publ., z dnia 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07, OSNC - ZD 2008 Nr D, poz. 118, postanowienie z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 654/14, nie publ.). Zgodnie bowiem z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżący zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego, powinien wykazać, że uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

W sytuacji, gdy Sąd drugiej instancji nie uzupełnia postępowania dowodowego ani, po rozważeniu zarzutów apelacyjnych, nie znajduje podstaw do zakwestionowania oceny dowodów i ustaleń faktycznych orzeczenia Sądu pierwszej instancji, może te ustalenia przyjąć za podstawę faktyczną swojego rozstrzygnięcia. Wystarczające jest wówczas, by stanowisko to znalazło

odzwierciedlenie w uzasadnieniu orzeczenia drugoinstancyjnego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2000 r., I CKN 356/98, nie publ. i z dnia 17 lipca 2009 r., IV CSK 110/09, nie publ.). W braku wyrażenia takiego stanowiska wprost w uzasadnieniu orzeczenia Sądu drugiej instancji przyjmuje się, że nie doszło do naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., gdy na podstawie treści uzasadnienia da się stwierdzić, że ustalenia te zostały zaakceptowane (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2010 r., I CSK 197/09, nie publ. i z dnia 29 kwietnia 2016 r., I CSK 306/15, nie publ., postanowienie z dnia 14 stycznia 2014 r., III SK 27/13, nie publ.).

W niniejszej sprawie sporządzone przez Sąd drugiej instancji uzasadnienie zaskarżonego wyroku - wbrew stanowisku skarżącego - zawiera elementy wymagane przepisami art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 13 § 2 k.p.c. i poddaje się kontroli kasacyjnej. Sąd drugiej instancji przytoczył ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji wraz z oceną zgromadzonego materiału dowodowego oraz z wyjaśnieniem podstawy prawnej rozstrzygnięcia i stwierdził wyraźnie, że je akceptuje. Tym samym, uzasadnienie postanowienia Sądu pierwszej instancji jest elementem uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

W zakresie spornym, Sądy *meriti* dokonując rozgraniczenia pomiędzy nieruchomościami składającymi się z działek nr 284 i 286 według granicy prawnej wynikającej z zasiedzenia przez wnioskodawcę przygranicznego pasa gruntu (punkty 1568-15560-1569 zgodnie z mapą sporządzoną przez biegłego geodetę) przyjęły, że wyznacznikiem samoistności posiadania wnioskodawcy i jego poprzedników prawnych są pryzma cegieł i trzy drzewa (materiał zdjęciowy k. 179), które znajdowały się w obszarze pozostającym w sferze faktycznego władztwa wnioskodawcy, a wcześniej jego poprzedników prawnych. Te elementy (pryzma cegieł i trzy drzewa) znajdowały się w spornym obszarze gruntu wyznaczonym punktami 11868-1568-15560-1569-1570-11868. Zmiana stosunków własnościowych spowodowana nabyciem przez wnioskodawcę wskutek zasiedzenia przygranicznego pasa gruntu nastąpiła, gdyż według granicy ewidencyjnej pryzma cegieł i trzy drzewa znajdowały się poza tą granicą, na gruncie, którego formalnym właścicielem był uczestnik.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 5 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie Dz. U. 2015, poz. 1800, ze zm. w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. 2016, poz. 1668).